

Fysisk bevægelse for alle børn i folkeskolen

Masterspeciale

Hanne Christensen

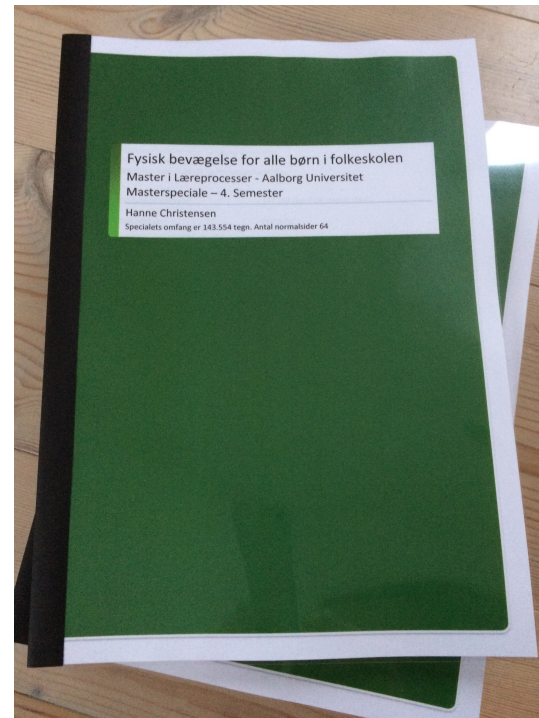
Specialist i Pædiatrisk Fysioterapi, MLP

Adjunkt ved VIA Fysioterapeut Uddannelsen Aarhus

hach@via.dk hanne.chr@live.dk

Fysisk bevægelse for alle børn i folkeskolen

Master specialet

Hvorfor?

- Stort fokus på sundhed, motion og bevægelse
- Særligt fokus på børn og unges fysiske aktivitet og bevægelse
- Politisk vægtes det at fysisk aktive børn bliver mere robuste, sociale og har overskud til læring
- Folkeskolen spiller en central rolle
- Folkeskolereformens 45 min. bevægelse er et eks. på en obligatorisk opgave om sundhed

Hvorfor også..

- En interesse i børn, sundhed og fysisk bevægelse -som børnefysioterapeut og specialist
- Mit interessefelt er også rettet mod børn med særlige behov – opmærksomhed på ulighed i sundhed.
- Der er en gruppe af børn, som har særlige udfordringer i forhold til bevægelse og fysisk aktivitet, hvorfor de møder barrierer og vanskeligheder i det fokus, der lægges på sundhed og bevægelse.

Baggrund

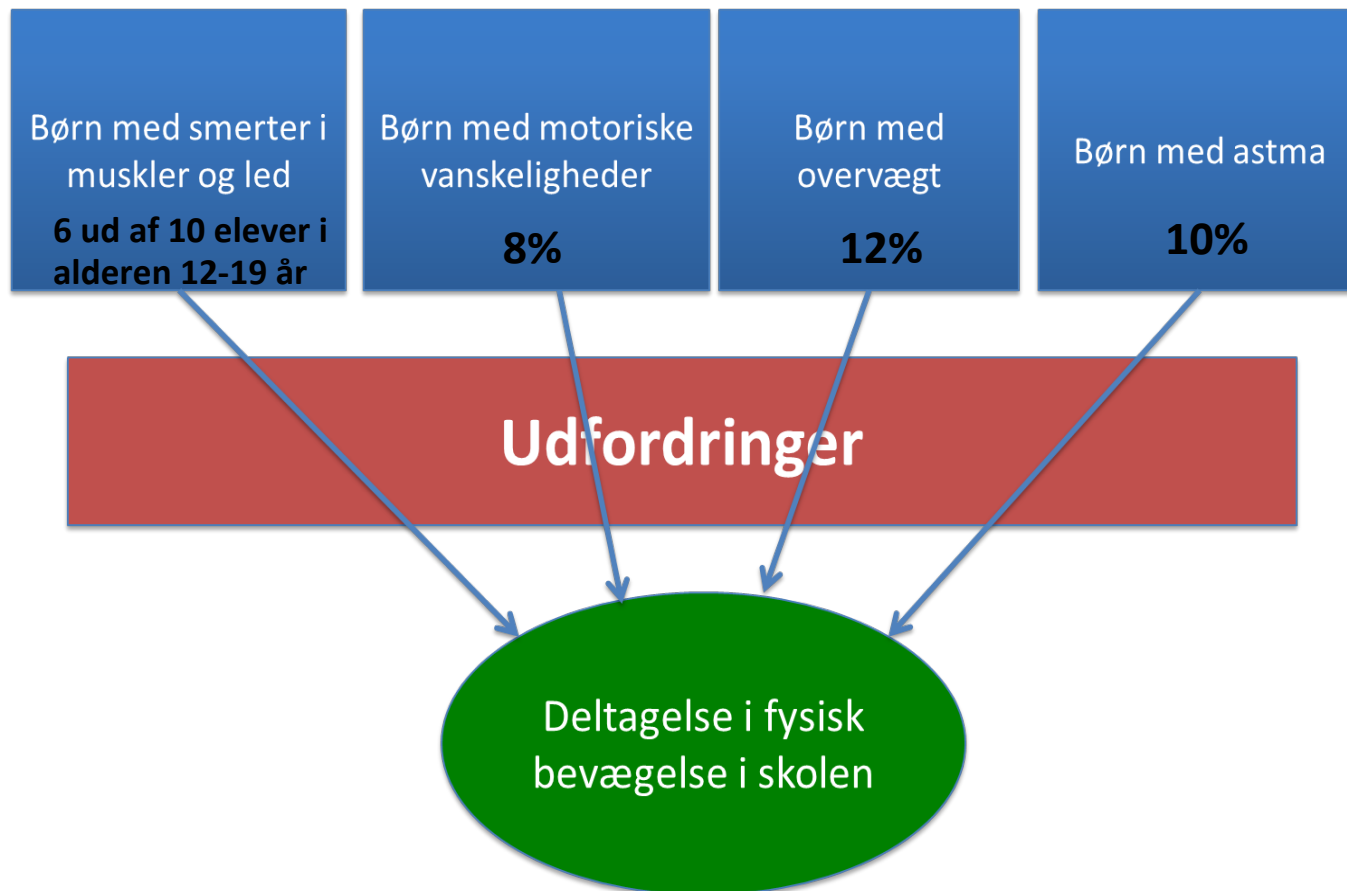
- Gennem mit tidligere arbejde i Skanderborg kommune – oplevelser af udfordringer i forhold opgaven og kravet om bevægelse i folkeskolen
- Der er mange projekter, inspirationsmateriale, øvelser, ideer, kurser, hjemmesider etc.
- Alligevel er det svært med de børn, som ikke passer ind i en "almindelig" verden
- Der er en stor gruppe af børn med motoriske udfordringer

(kilde: Fysisk Aktivitet – Læring, Trivsel og Sundhed i Folkeskolen, 2016)

Mine valg i specialet

- Valgte BEVÆGELSE og at det skulle handle om ALLE børn
- Valgte med udgangspunkt i min specialisering DIDAKTIK og PROFESSIONSUDVIKLING
- Forskelligt teori om didaktik og læring samt professionsteori (hvad og hvordan/ hvem og hvorfor).
- Valgte forskningsmetoder som deltagerobservation samt interviews
- Almindelig folkeskole - indskolingen

Sammenhæng mellem børn med forskellige motoriske udfordringer – og udfordringer til deltagelse i fysisk aktivitet i folkeskolen

Målet var også at undersøge..

Min antagelse om "hul" i viden

- At det ikke er konkrete ideer eller aktiviteter, der ALENE skal til for at løfte opgaven om bevægelse i folkeskolen.
- At der manglede klarhed over, hvordan opgaven om bevægelse skulle håndteres i forhold til de motorisk udfordrede børn
- Hvordan lærere, pædagoger, sundhedsplejersker, og andre professionelle (fysioterapeuter) kan hjælpe børnene og hinanden til at modne og udvikle området. Så de mindst fysisk aktive og udfordrede børn med afsæt i deres forudsætninger kan være fysisk aktive og blive påvirket positivt både motoriske og læringsmæssigt.

Derfor fokus på...

- Lærere og pædagoger, som er de primære professionelle i folkeskolen
- Nysgerrighed på, hvordan de arbejder med området, håndterer og oplever opgaven
- Diskussion af udviklingsmuligheder indenfor området

Problemformulering

- Hvordan håndterer og oplever en lærer og pædagog opgaven med at opfylde kravet om fysisk bevægelse til børn med motoriske udfordringer, hvilke muligheder og udfordringer ser de i forhold til at udvikle området og herunder, hvilke mulige veje kan udvikle området?

Undersøgelses- design

- En stor folkeskole
- Indskolingsklasse – 3. klasse
- Forskellige situationer med samme elever
- Forskellige arenaer på skolen: I klasserum, ved idrætsanlæg ude, dansk læsning og stavning, idrætslektioner, lærer og pædagogernes fællesmøde/inklusionstid.
- Udgangspunkt i folkeskolelovens § 15's formål og definition

Folkeskoleloven § 15

”På alle folkeskolens klassetrin skal motion og bevægelse indgå i et omfang, der i gennemsnit svarer til ca. 45 minutter dagligt. Formålet er, at motion og bevægelse skal medvirke til at fremme sundhed hos børnene, og dertil at understøtte motivation og læring i skolens fag”

Definition af Fysisk bevægelse

- Fysisk aktivitet i undervisningen i fagene, hvor bevægelse integreres så den understøtter den faglige læring.
- Små korte bevægelsesaktiviteter, hvor børn er fysisk aktive i fagundervisningen – det kan f.eks. være Brain breaks.
- Længerevarende aktiviteter i samarbejde med idrætsforeninger etc.
- Aktiv transport til og fra skole.
- Fysisk aktivitet med længere varighed og højere intensitet, typisk knyttet til idrætsfaget.

Fysisk bevægelse uden for skoletiden

Sport i foreningsliv

Fysisk bevægelse i skoletiden

Aktiv transport til og fra skole

Legende aktiviteter

Fysisk aktivitet i undervisningen – med et klart formål

Korte bevægelsesaktiviteter f.eks. Brain Breaks

Fysisk aktivitet i undervisningen – uden formål

Bevægelse og aktivitet knyttet til idrætsfaget

Aktivitet og deltagelse i frikvarter

Aktivitet og deltagelse

Leg

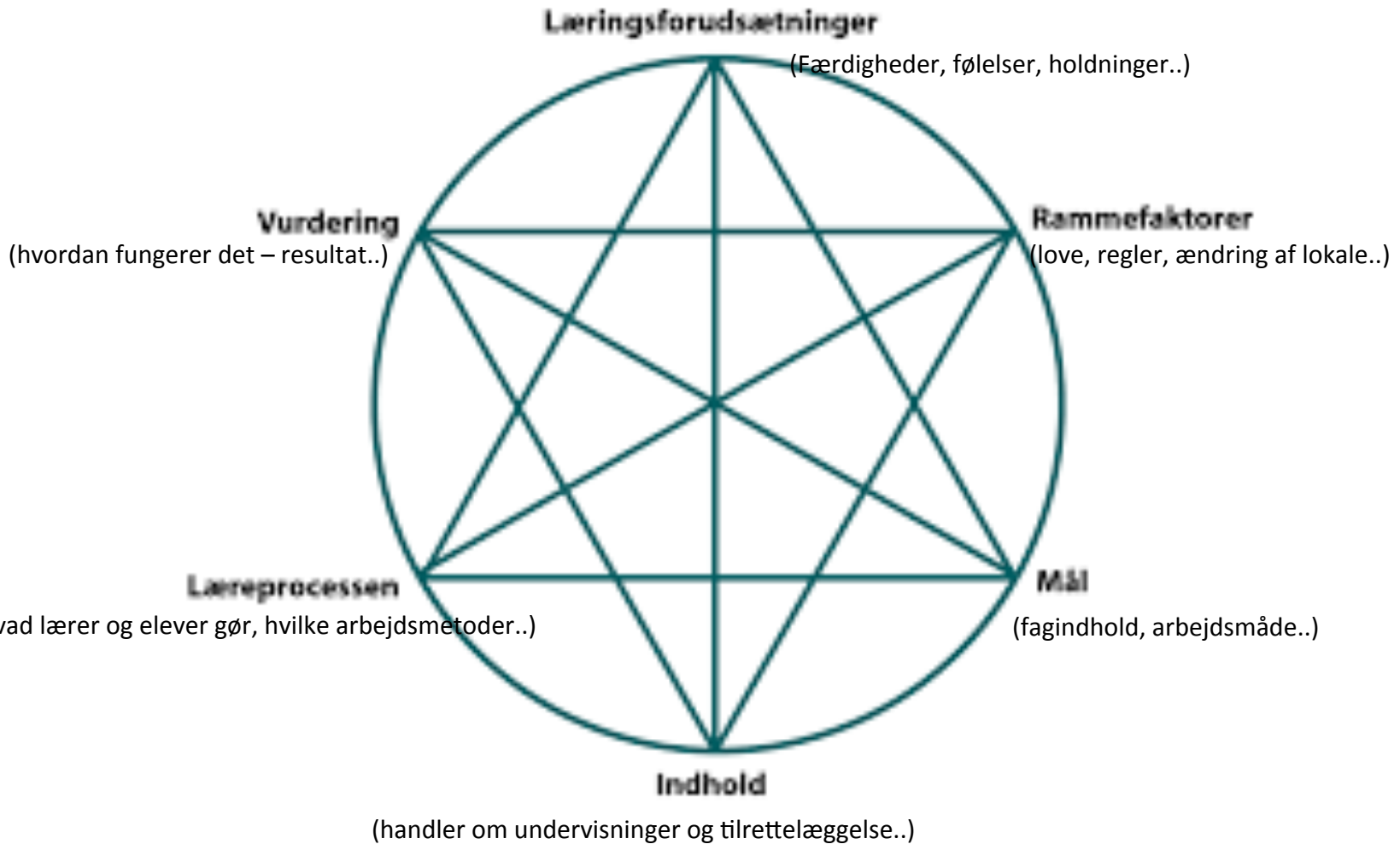
Problemformulering

- **Hvordan håndterer** og oplever en lærer og pædagog opgaven med at opfylde kravet om fysisk bevægelse til børn med motoriske udfordringer, hvilke muligheder og udfordringer ser de i forhold til at udvikle området og herunder, hvilke mulige veje kan udvikle området?

Observationer af undervisning og forberedende møder mellem fagpersoner

Den didaktiske relationsmodel

Observation

”Shake it” og ”brug bolden”

”Alle børn står på borde eller stole og laver en tælleøvelse, imens der laves hurtige bevægelser med hænder, arme og ben. Der kommer igen en fælles opmærksomhed op til lærer, der grines højt, idet seancen slutter, og alle hopper ned på gulvet fra stole eller borde”.

”Læreren siger: ”Nu skal I høre, I skubber borde ud til siden, og så skal vi danse ”brug bolden”. Herefter rejser børnene sig og laver plads på gulvet, de tager små bolde i en kasse og stiller sig parat til en fysisk bevægelsesøvelse”

”Undervejs til biblioteket vælger lærer at anvende vejen over skolegården til at lave en fysisk øvelse med bolde og bøger. Læreren sætter en fysisk aktivitet i gang, hvor børnene skal bruge biblioteksbøgerne som bordtennis bat sammen med boldene”

Hvordan håndteres eller gennemføres fysisk bevægelse?

- Der sker fysisk bevægelse – alle børn på samme måde og med begrænset støtte fra lærer eller pædagog
- Mange indlagte pauser (power break, eller brain breaks).
- Der er en organisatorisk ramme i form af inklusion/ fælles møde
- Fokus er især på planlægning af aktiviteter og ikke drøftelse af børnenes forskellige læringsforudsætninger
- Det er ikke tydeligt, hvilken profession, der varetager hvilke aktiviteter og hvorfor – fysisk aktivitet, det er et individuelt anliggende.
- Der fremgår ikke i dialogen en tydelighed om mål for fysisk bevægelse – tilfældigt i forhold til det faglige.

Problemformulering

- Hvordan håndterer og **oplever en lærer og pædagog opgaven med at opfylde kravet om fysisk bevægelse til børn med motoriske udfordringer, hvilke muligheder og udfordringer ser de** i forhold til at udvikle området og herunder, hvilke mulige veje kan udvikle området?

Interview af lærer og pædagog

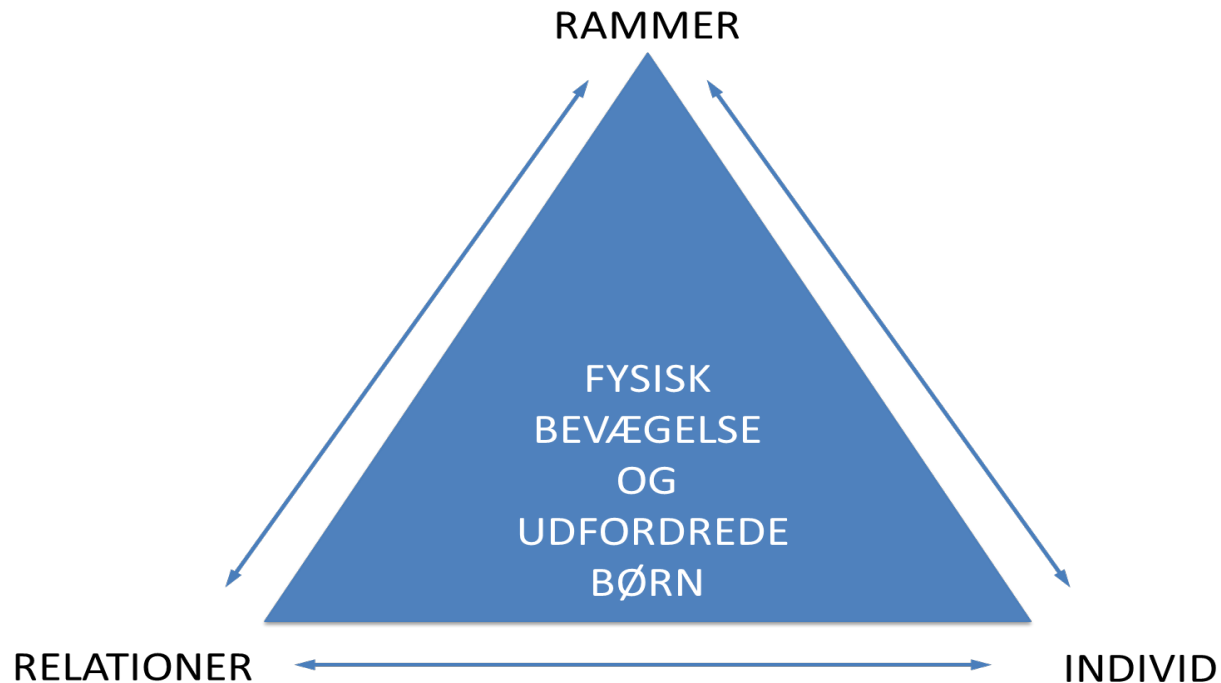
- *”... jeg får mest øje på muligheder... [...] De er her jo længere tid, børnene og mulighederne er større for at lave de her bevægelsesting, fordi vi skal” og ”Ja, det giver mening. Skoledagen er blevet så lang, at det er blevet rigtig hårdt at gå i skole, så hvis de ikke skal slå sig på skolen, så skal der findes på andre ting end, at de bare skal sidde”.*
- *”... at der var nogle professionelle, der kunne se på dem og se, hvilke børn har det svært motorisk og nogle udfordringer” og ”At de børn som så har motoriske udfordringer, at der var fagpersonale, der kunne gå ind og arbejde med de børn”.*

- *”... jeg laver lige et løb, så kan de da lige træne. Så vil der være nogen, som ikke har lært noget som helst om udsagnsord og navneord, fordi vi bare skal ud at løbe. Altså så har vi fokus på at løbe. Så derfor er det virkelig – altså hvad er det egentlig, der er meningen med aktiviteterne?”*
- *”Vi har været på en cykeltur, og vi ser et barn komme med en hel ny cykel og cykeltøj, og så tænker vi, at vi skal ud at cykle, og han kan nærmest ikke cykle. Han kan ikke komme op på cyklen, og så kan han ikke rigtig bremse. Og det erfarer vi sammen og finder ud af, at der er vi nødt til at være en voksen på skift til at hjælpe ham”.*
- ***”Og det er ikke afhængigt af, at cykelture og konkurrencerne er ved pædagogerne, og skak er ved lærerne. Det er ikke sådan opdelt. Så det, ja. Og så byder vi jo ind med, hvad vi hver især brænder for og finder spændende og personligt”.***

Lærer og pædagogens perspektiv i forhold til oplevelsen af opgaven

- De oplever, at være godt i gang
- Men de investerer begrænset energi på børn med særlige motoriske udfordringer
- Fysisk bevægelse er styret af interesse og erfaringer
- Det er en proces, som tager tid og hvor man skal holde hinanden op på det.
- Der er en skærpet organisatorisk ramme, der rummer kravet om bevægelse i folkeskolen.
- Samtidig er der stor forskellighed i klasserne, og stor rum og frihed til lærer og pædagog.
- Der opleves udfordringer i forhold til kompetencer – især med at sammenkoble fysisk bevægelse og faglig udvikling
- Fremadrettet brug for kompetence udvikling til aktiviteter og kobling til det faglige.
- Der er brug for at gøre mere for de motoriske udfordrede børn
- Der er brug for at trække på andre professioner i forhold til de motorisk udfordrede børn.

4 centrale temaer

Den fysiske bevægelse af motorisk udfordrede børn sker med afsæt i de rammer, som er givne for skolen, de professionelle individer, som skal gennemføre fysisk bevægelse samt, de relationer de har med hinanden og andre.

Problemformulering

- Hvordan håndterer og oplever en lærer og pædagog opgaven med at opfylde kravet om fysisk bevægelse til børn med motoriske udfordringer, hvilke muligheder og udfordringer ser de i forhold til at udvikle området og herunder, **hvilke mulige veje kan udvikle området?**

Der er mulighed for forandringer og for at udvikle området

Tre veje at gå, som handler om:

- Det enkelte individ og profession
- Relationen og samarbejdet
- Faglige, politiske og organisatoriske rammer

Det enkelte individ og profession

- Styrkelse af lærer og pædagogs kompetencer, så de får didaktiske redskaber til at omsætte kravet om fysisk bevægelse til indhold, læreproces osv. i forhold til børnenes læringsforudsætninger
- Det skal være en del af, at være lærer eller pædagog at arbejde med bevægelse og understøtte dannelsen herom.
- Det handler både om at kunne, ville og se det som en del af sin opgave og profession (professionsidentitet).
- Arbejde med de forskellige professioners identitet, normer og værdier, som er styrende for opgaven, de skal håndtere.

Relationen og samarbejdet

- Der er brug for udvikling af ny praksis skabt gennem et tværprofessionelt samarbejde, som er på et højere niveau end observeret.
- Der kan være brug for at inddrage andre professionelle fagligheder – f.eks. Fysioterapeuter
- Tværprofessionelt samskabelse af ny praksis for arbejdet med fysisk aktivitet for de motorisk udfordrede børn.

Faglige, politiske og organisatoriske rammer

- For at læringsprocesser kan skabe organisatorisk forandring og forankring, skal der ske organisatorisk læring.
- Bevægelse i Folkeskolen er lige så vigtigt som alt muligt andet, – altså også på ledelsesniveau. Det betyder at hele organisationen skal lære, og det er ikke kun et anliggende for den enkelte lærer alene.
- Som organisation skal der tales om det, udvikles værktøjer osv. Det er ikke kun op til den enkelte.
- Der er brug for tydeligere sammenhæng mellem de politiske mål og den konkrete praksis.
- Gennem kompetenceudvikling og faciliterende rum til organisatorisk læring.

Tak fordi I kom

